

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

רואים יופי 1: עיונים בפילוסופיות של האמנות - 5418

תאריך עדכון אחרון 07-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נעם גל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: noamaf@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: שלישי 2:30-3:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

אפשרויות רבות הועלו במהלך העת החדשה לפירוש יצירת האמנות, להבנת תכליתה, להבחנה בינה ובין מה שאינו אמנות, לשיפוט איכותה או טיבה המוסרי. התפתחויות טכנולוגיות, חברתיות ואינטלקטואליות השפיעו על השיח הביקורתי והפילוסופי סביב יצירת האמנות, והדבר משתקף הן ביצירות עצמן הן בכתיבה הפרשנית שעוררו. במהלך הקורס נכיר כמה מהרעיונות המרכזיים המאפיינים את הבסיס התיאורטי עליו צמחו תולדות האמנות בעת החדשה והפרשנויות ליצירות המפתח המרכיבות את הקאנון של אמנות המערב. מטרתו של קורס בסיסי זה היא להציע מפגש ראשון עם מגוון של כיוונים פרשניים לניתוח יצירת האמנות תוך השענות על מושגי היסוד בשיח הביקורתי האופף את האמנות המודרנית והעכשווית.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

Students will gain skills in reading and interpreting theoretical and philosophical texts on visual arts. They will receive orientation in the varied scope of classical and contemporary theoretical thought

דרישות נוכחות (%) :

100% attendance means that you can skip two lessons in the semester with the reason provided to me by mail in advance

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- מפגש 1: היכרות; מודל הבלון הפורח; היחס בין שאלת האמנות לשאלת הדיבור עליה; סילבוס; הקריאה הקשה והקריאה הקלה; מטלות הקורס (גידולים) ופרטים טכניים
- מפגש 2: היפה והטוב: יום (המאה ה-18, הומניזם וטעם)
- מפגש 3: היפה והטוב: קאנט (המאה ה-18, הומניזם ומוסר)
- מפגש 4: האמיתי והראוי: שילר, רוסו (המאה ה-18, אידיאליזם, אינדיבידואליזם)
- מפגש 5: המציאות והרצוי: מרקס, אנגלס (המאה ה-19, ריאליזם וטכנולוגיה)
- מפגש 6: סיור ראשון במוזיאון ישראל: מרקס, בודלייר, מלארמה (המאה ה-19 מול האמנות)
- מפגש 7: המציאות והרצוי: טולסטוי, קורבה (המאה ה-19, הנאמנות ליום-יום)
- מפגש 8: היצירתי, הפרטי, הציבורי: פרויד (הדמיון והחלום בראשית המאה ה-20)
- מפגש 9: המוצג והמיוצג: מונדריאן, דושאן ומאלביץ' (אוונגרד ואשליה בראשית המאה ה-20)
- מפגש 10: סיור שני במוזיאון ישראל - האסתטי והפוליטי: בנימין, אדורנו (מודרניזם בראשית המאה ה-20)

מפגש 11: המוסדי, המבוקר: דיקי, דאנטו, בורדייה (אמצע המאה ה-20, סוציולוגיה מהפכנית)
מפגש 12: הנעדרת: נוכלין, גריזלדה פולוק, באטלר (שלהי המאה ה-20, זכויות אדם ופוסט-מודרניות)
מפגש 13: הנעדרת חוזרת: הוקס, בלטינג, דו-בויז (אקטיביזם פרשני אנטי-קולוניאלי)

חומר חובה לקריאה:

- דייוויד יום. על אמת-המידה של הטעם [1757]. תל-אביב, 1984, עמ' 7-34.
- עמנואל קאנט. ביקורת כח השיפוט [1790]. ירושלים, 1984, עמ' 37-90, 122-136.
- פרידריך שילר, על החינוך האסתטי של האדם בסדרת מכתבים [1795], תרגום: שמשון אילת, תל אביב: ספרית פועלים והוצאת הקיבוץ המאוחד, 1986, 7-27.
- ז'אן ז'ק רוסו, הזיות של מטייל בודד [1770-1778], תרגום: אירית עקרבי, ירושלים: כרמל, 1992, עמ' 23-9; 111-127.
- קארל מרקס [1848], המניפסט הקומוניסטי, זמין אנליין:
<https://www.marxists.org/hebrew/Cm/CM.htm>
- קארל מרקס ופרידריך אנגלס. על אמנות וספרות. תרגום: חנה הוכברג, מרחביה: ספרית פועלים, 1951.
- Karl Marx and Friedrich Engels, "Capitalist Alienation and the Warping of Aesthetic Values," On Literature and Art, Lee Baxendall, Stefan Morawski (eds.), St. Louis: Tellos Press, 1973, 57-66.
- Stephan Mallarmé [1876], "Manet and the Impressionists", in: Charles S. Moffett, The New Painting: Impressionism 1874-1886, Burton and SFMoMA, 1986, pp. 27-35.
- שארל בודלר, "הקהל המודרני והציילום", בתוך צייר החיים המודרניים, תרגום: מיכה פרנקל, אבי כץ (בני ברק: הקיבוץ המאוחד ספרית פועלים, 2003), 81-84.
- Leo Tolstoy [1897]. "What is Art?," in W. E. Kennick. Art and Philosophy: Reading in Aesthetics. New York, 1964, pp. 7-18.
- Gustave Courbet - The Realist Manifesto, an Open Letter, 1861
- <https://www.arthistoryproject.com/artists/gustave-courbet/realist-manifesto-an-open-letter/>
- זיגמונד פרויד [1899], "מלאכת החלום", פשר החלומות חלק א', תרגום: מ. ברכיהו, הוצאת יבנה, 1998, עמ' 255-311.
- זיגמונד פרויד, "המשורר וההזיה" [1908], מעשה היצירה בראי הפסיכואנליזה (תרגום: אריה בר), תל-אביב, 1997, עמ' 1-8.
- Piet Mondrian [1919], "Natural Reality and Abstract Reality" [הקורס באתר]
- Kazimir Malevich [1927], "Suprematism", trans. Howard Dearstyne, in Modern Artists on Art, Mineola: Dover Publication, 2000, pp. 116-124.
- William Camfield, "Marcel Duchamp's Fountain: Its History and Aesthetics in the Context of 1917", in Marcel Duchamp: Artist of the Century, eds. Kuenzli and Naumann, New York: MIT Press, 1989: 64-94
- ארנסט גומברייך [1960]. אמנות ואשליה: הפסיכולוגיה של הייצוג התמונתי, תרגום: דפנה לוי. ירושלים, 1988, מבוא ופרק א'.
- ולטר בנימין [1938]. יצירת האמנות בעידן השעתוק הטכני. תל-אביב: פועלים, 1983. [זמין בגישה מקוונת בספריה]
- ולטר בנימין [1934], "המחבר כיצרן", מתוך ביקורת ומראית-עין: מבחר כתבים על ספרות ותיאטרון, תרגום: טלי קונס, תל אביב: רסלינג, 2015, עמ' 25-47.
- תיאודור אדורנו, מקס הורקהיימר [1947]. "תעשיית תרבות: נאורות כהונאת-ההמונים", אסכולת

-
- פרנקפורט: מבחר (תרגום: דוד ארן). תל-אביב, תשמ"ג, עמ' 158-198.
- George Dickie [1974/1983], "The New Institutional theory of Art," in Alex Neill and Aaron Ridley (eds.). *The Philosophy of Art*. Boston, 1995, pp. 213-223.
 - Pierre Bourdieu [1969], *The Love of Art: European Art Museums and Their Public*. Stanford, 1990, pp. 14-36, 108-113.
 - פייר בורדייה, "על כמה מתכונות השדה" ו"אבל מי יצר את היוצרים?", תרגום: ניצה בן-ארי, מתוך שאלות בסוציולוגיה, תל אביב: רסלינג, 2005, עמ' 113-119, 193-205.
 - Arthur Danto [1964], "The Artworld", *The Journal of Philosophy*, vol. 61(19), 1964, 571-584
 - לינדה נוכלין [1971]. "למה לא היו אמניות גדולות?", המדרשה, גיליון 10, עמ' 23-51.
 - Griselda Pollock, "Modernity and the Spaces of Femininity", in *Art in Modern Culture: An Anthology of Critical Texts*, ed. Francis Francina-Jonathan Harris (London: Phaidon Press, 1992) pp. 121-135.
 - ג'ודית באטלר [1990]. "צרות של מגדר", מכאן, מס' 2, 2001, עמ' 202-219.
 - ג'ודית באטלר [1996], "גופים נחשבים", ללמוד פמיניזם: מקראה, האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המגדר, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 445-475.
 - W.E.B. DuBois, "The Propaganda of History," *Black Reconstruction in America* (1935), 582-97.
 - bell hooks, *Art On My Mind: Visual Politics*, New York: the New Press, 1995, xi-10.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
נוכחות / השתתפות בסיור 30 %

מידע נוסף / הערות: